

Grundlovens § 3 indeholder det nøiagtige Udtryk for, hvad der er Folkekirkens Grundvæsen, maa alt det Andet, som ikke hører ind under Lærebestemmelserne og Sacramenternes Forvaltning, som jeg har fremhævet, komme ind under Grundlovens § 75, der siger, at Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov, altsaa ogsaa — og herpaa vil jeg bede Thinget om at lægge megen Vægt — ved en Lov som denne. Man siger nu, at den kongelige Stadsfæstelse er nødvendig, men dette maa jeg nægte; thi dens Udelukkelse er ikke et Brud paa Kirkens Grundvæsen; den forbrer ikke nogen Grundlovsforandring, men kan gjenneføres ved en simpel Lov, ogsaa ved en Lov som denne. Baa det ærede Medlem for Svendborg Amts Bde Valgfreds (S. N. Hansen) og den ærede Minister, idet han sluttede sig til det nævnte Medlem, have derhos fremhævet som Noget, der skulde flyde af den kongelige Stadsfæstelse som en Selvfølge, at Ministeren og Kirkestyrelsen i paakommende Tilfælde, ligeoverfor en Præst, som maatte attraae kongelig Stadsfæstelse, skulde være berettiget til at dømme om, hvad der er den rette Lære, idet Ministeren siger, at Vedkommende kunde have „udbredt saadanne Læresætninger, at det vilde være urigtigt, om Kirkestyrelsen indstillede hans Valg til Stadsfæstelse“, og navnlig siger han, „at ligeoverfor en Geistlig, som i Lære og Wandel og navnlig i Sjælesorgen er af en saadan Bestaafenhed, at man Intet paa hans Virken i denne Retning har at udsætte, maa Stadsfæstelsen væsentlig blive en Formsag“. Naar jeg altsaa seer, at en saadan Bestemmelse vil have til Følge, at enkelte Læresætninger, udtalte af en saadan Mand — altsaa hans Lære — hans Wandel og navnlig hans Sjælesorg skulde komme under Ministerens og Kirkestyrelsens Prøvelse og til deres dømmende Afgjørelse — thi derpaa maa jeg lægge Vægten — siger jeg, at en saadan Mand derved vilde være ganske anderledes stillet end alle andre Geistlige i Folkekirken; thi De maa vide, mine Herrer! at Folkekirkens Præster staae under Provsterettens dømmende Myndighed, ogsaa hvad Læren angaaer. En Biskop kan anklage en Mand for hans Lære, det er sandt, men han kan ikke dømme ham, ligesaa lidt som

han kan anklage ham for Ministeren og lade denne dømme ham; han skal dømmes af Provsteretten, af Landemoderne. Her derimod stiller man en Mand alene under Ministerens og Kirkestyrelsens Myndighed, men det gaaer ikke an; det er at give dem Hals og Haand over en saadan Mand's Wandel. Dernæst spørger jeg: Er det da de rigtige Dommere, man saaledes gaaer til? Efter Grundlovens § 3 skal Kongen høre til den evangelist-lutherste Kirke, men nu spørger jeg: kan en Cultusminister eller en Biskop dømme derom? De lade det nok være, thi de bleve affatte, før de kom til at dømme, eller før de fik Ret i, at Kongen ikke hørte til den evangelist-lutherste Kirke. Hvorledes stiller Sagen sig imidlertid ligeoverfor enkelte Medlemmer af den danske Folkekirke? Er en Biskop eller Cultusministeren berettiget til at dømme om, hvorvidt Nogen skal udslydes af Folkekirken for enkelte Læresætninger eller for Wandel — Sjælesorg kan naturligtvis ikke her komme i Betragtning? Nei, paa ingen Maade. Det maatte baa med Hensyn til Kongen, og med Hensyn til de enkelte Medlemmer af Folkekirken, forsaavidt nogen af dem skulde frasalbe den lutherste Tro, staae som en bitterlig Kjendsgjerning, som ingen alvorlig og retsindig Mand kunde nægte, at Vedkommende formelig havde brudt med Folkekirken, før de kunde dømmes til Udslydelse deraf, og jeg maae bede fastholdt, at her altsaa er en Vilkaarlighed indstillet, som ellers ikke finder Sted i den danske Folkekirke; der findes ingen saadan vilkaarlig Udslydelse af Menighedsmedlemmer eller af Præster paa Grund af deres Lære og Wandel som den, man herved vil statuere. Naar man dernæst seer hen til, hvad der er Tilfældet rundt om i Landet i dette Dieblit, og var det i Aarhundredets Begyndelse, maa jeg dog spørge: Har man ikke seet, og seer man ikke den Dag idag, at Lære og Wandel hos de forskellige Medlemmer af Præsteskabet ere meget forskellige, for ikke at sige stik modsatte? Seer man ikke, at Kirkestyrelsen har, jeg vil ikke sige seet igjennem Fingre med, men har siddet rolig ved hele den Retning, hvori Tiden har ført Præsteskabet ind, og deri ligger Hovedpunktet, at de forskellige Læder for hele, store